

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi COVID-19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából

(2020/C 91 I/01)

1. A COVID-19-JÁRVÁNY, ANNAK HATÁSA A GAZDASÁGRA ÉS AZ IDEIGLENES INTÉZKEDÉSEK SZÜKSÉGESSEGE**1.1. A COVID-19-járvány és hatása a gazdaságra**

1. A COVID-19-járvány súlyos közegészségügyi szükséghelyzetet jelent a polgárok és a társadalmak számára; az EU összes tagállamában vannak megbetegedések. A járvány jelentős megrázkódtatást okoz a világ gazdaság és az uniós gazdaságok számára is, és a kedvezőtlen gazdasági hatások mérséklése érdekében kritikus fontosságú, hogy a tagállamok és az uniós intézmények összehangolt gazdasági válaszintézkedéseket tegyenek.
2. Ez a sokk különböző csatornákon keresztül fejti ki hatását a gazdaságra. Idetartozik az ellátási láncok megszakadása miatt bekövetkezett kínálati sokk, az alacsonyabb fogyasztói kereslet okozta keresleti sokk, a bizonytalanság befektetési tervekre gyakorolt negatív hatás és a likviditási nehézségek vállalkozásokra gyakorolt hatása.
3. A tagállamok által a járvány visszaszorítása érdekében tett különböző intézkedések, mint például a közösségi kontaktusok korlátozása, utazási korlátozások, karanténok és lezárások célja annak biztosítása, hogy a sokk a lehető legrövidebb és legkorlátozottabb legyen. Ezek az intézkedések azonnali hatást gyakorolnak mind a keresletre, mind a kínálatra, és a vállalkozásokat valamint a munkavállalókat egyaránt sújtják, különösen az egészségügyi, az idegenforgalmi, a kulturális, a kiskereskedelmi és a közlekedési ágazatban. A mobilitásra és a kereskedelemre gyakorolt közvetlen hatásokon túl a COVID-19-járvány egyre nagyobb mértékben érinti az összes ágazatban működő vállalkozást, függetlenül azok jellegétől, és attól, hogy kis- illetve középvállalkozásokról (a továbbiakban: kkv-k), vagy nagyvállalatokról van-e szó. A hatás a globális pénzügyi piacokon is érezhető, különös tekintettel a likviditási helyzettel kapcsolatos aggodalmakra. Mindezek a hatások nem egyetlen tagállamra fognak korlátozódni, hanem az Unió egészének gazdaságában okoznak zavart.
4. A COVID-19-járvány által előidézett kivételes körülmények között minden vállalkozás súlyos likviditási nehézségekkel szembesülhet. Fizetőképessé vagy kevésbé fizetőképessé vállalkozások hirtelen likviditási nehézségekkel vagy akár likviditáshiánnyal szembesülhetnek. A kkv-k különösen veszélyeztetettek. Ez tehát rövid és középtávon súlyosan érintheti számos egészséges vállalkozás és munkavállalók gazdasági helyzetét, hosszabb távon pedig a túlélésüket veszélyeztető hatásokkal is jár.
5. A bankok és más pénzügyi közvetítők kulcsszerepet játszanak a COVID-19-járvány hatásainak kezelésében azáltal, hogy fenntartják a gazdaságba történő hiteláramlást. Ha a hitelek áramlása komoly mértékben korlátozott, a gazdasági tevékenység gyorsan csökken, mivel a társaságok számára nehézséget okoz, hogy kifizessék beszállítóikat és alkalmazottaikat. Mindezek alapján helyénvaló, hogy a tagállamok olyan intézkedéseket hozhassanak, amelyek a hitelintézeteket és más pénzügyi közvetítőket arra ösztönözik, hogy továbbra is betöltsék szerepüket az EU gazdaságának támogatásában.

6. A tagállamok által e közlemény szerint, az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján nyújtott olyan támogatások, amelyek a bankokon, mint pénzügyi közvetítőkön keresztül jutnak el a vállalkozásokhoz, közvetlenül e vállalkozások javát szolgálják. Az ilyen támogatásnak nem a bankok életképességének, likviditásának vagy fizetőképességének megőrzése vagy helyreállítása a célja. Hasonlóképpen, a tagállamok által az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a COVID-19-járvány miatt elszenvedett közvetlen károk ellentételezésére a bankok számára nyújtott támogatásnak ⁽¹⁾ nem az a célja, hogy fenntartsa vagy helyreállítsa egy intézmény vagy szervezet életképességét, likviditását vagy fizetőképességét. Következésképpen az ilyen támogatás sem a 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv) ⁽²⁾, sem a 806/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (az Egységes Szanálási Mechanizmusról szóló rendelet) ⁽³⁾ szerint nem minősülne rendkívüli állami pénzügyi támogatásnak, és azt nem is a bankszektorra alkalmazandó állami támogatási szabályok ⁽⁴⁾ alapján kellene értékelni ⁽⁵⁾.
7. Ha a COVID-19-járvány kitörése miatt a bankoknak likviditási feltőkésítés vagy értékvesztett eszközökkel kapcsolatos intézkedés formájában közvetlen támogatásra lenne szükségük, meg kell vizsgálni, hogy az intézkedés megfelel-e a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv 32. cikke (4) bekezdése d) pontjának i., ii. vagy iii. alpontjában foglalt feltételeknek. Amennyiben ez utóbbi feltételek teljesülnek, az ilyen közvetlen támogatásban részesülő bank nem tekinthető fizetéseketlennek vagy valószínűleg fizetéseketlennek válónak. Amennyiben ezek az intézkedések a COVID-19-járvány kitörésével kapcsolatos problémákat kezelik, úgy kell tekinteni, hogy a bankokról szóló 2013. évi közlemény ⁽⁶⁾ 45. pontjának hatálya alá tartoznak, amely kivételt engedélyez a részvényesek és az alárendelt hitelezők teherviselésbe való bevonására vonatkozó követelmény alól.
8. A vállalkozások nem csupán elégtelen likviditással szembesülhetnek, hanem jelentős kárt is szenvedhetnek a COVID-19-járvány miatt. A COVID-19-járvány kivételes jellege azt jelenti, hogy ezeket a károkat nem lehetett előre látni, azok jelentős mértékűek, és a vállalkozásokat olyan körülmények közé kényszerítik, amelyek jelentősen eltérnek a normális működésüket övező piaci viszonyoktól. Ilyen kivételes körülmények között még a rendes üzletvitelben rejlő kockázatokra jól felkészült, egészséges vállalkozások is olyan nehézségekkel kerülhetnek szembe, amelyek alááshatják életképességüket.
9. A COVID-19-járvány az EU teljes gazdaságát érintő, a vállalkozásokat, a munkahelyeket és a háztartásokat sújtó jelentős visszaesés kockázatát hordozza magában. Célrányos állami segítségnyújtásra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy elegendő likviditás álljon rendelkezésre a piacokon, hogy ellensúlyozni lehessen az egészséges vállalkozásokat érő károkat, és fenn lehessen tartani a gazdasági tevékenység folytonosságát a COVID-19-járvány kitörése alatt és után. Tekintettel az uniós költségvetés korlátozott méretére, a fő válasz a tagállamok nemzeti költségvetéseiből fog származni. Az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy gyors és hatékony intézkedéseket hozzanak a COVID-19-járvány megjelenése miatt gazdasági nehézségekkel küzdő polgárok és vállalkozások, különösen a kkv-k támogatása érdekében.

⁽¹⁾ Az ilyen támogatást a tagállamoknak be kell jelenteniük, és a Bizottság azt az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján fogja értékelni.

⁽²⁾ HL L 173., 2014.6.12., 190. o.

⁽³⁾ HL L 225, 2014.7.30., az Egységes Szanálási Mechanizmusról szóló rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 29. pontja.

⁽⁴⁾ A Bizottság közleménye – A pénzügyi válságban: a támogatás szükséges minimális szintre történő korlátozása és az indokolatlan versenytorzulás kiküszöbölését célzó biztosítékok (a továbbiakban: feltőkésítési közlemény) (HL C 10., 2009.1.15., 2. o.); a Bizottság közleménye az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről (a továbbiakban: az értékvesztett eszközökről szóló közlemény) (HL C 72., 2009.3.26., 1. o.); a Bizottság közleménye a pénzügyi szektor életképességének helyreállításáról és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékeléséről az állami támogatási szabályok alapján (a továbbiakban: szerkezetátalakítási közlemény) (HL C 195., 2009.8.19., 9. o.); a Bizottság közleménye a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre vonatkozó állami támogatási szabályok 2011. január 1-jétől történő alkalmazásáról (a továbbiakban: a 2010. évi meghosszabbítási közlemény) (HL C 329., 2010.12.7., 7. o.); a Bizottság közleménye a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre vonatkozó állami támogatási szabályok 2012. január 1-jétől történő alkalmazásáról (a továbbiakban: a 2011. évi meghosszabbítási közlemény) (HL C 356., 2011.12.6., 7. o.); a Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1. utáni alkalmazásáról (a továbbiakban: a bankokról szóló 2013. évi közlemény) (HL C 216., 2013.7.30., 1. o.).

⁽⁵⁾ Minden olyan, hitelintézetet vagy más pénzügyi intézményt támogató intézkedést, amely az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, és nem tartozik e közlemény alkalmazási körébe vagy az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdése b) pontjának hatálya alá, be kell jelenteni a Bizottságnak, és a bankszektorra alkalmazandó állami támogatási szabályok szerint kell értékelni.

⁽⁶⁾ A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1. utáni alkalmazásáról (HL C 216., 2013.7.30., 1. o.).

1.2. A nemzeti támogatási intézkedések szoros európai szintű koordinálásának szükségessége

10. Az állami támogatások uniós ellenőrzésének célzott és arányos alkalmazása biztosítja, hogy a nemzeti támogatási intézkedések hatékonyan segítsék az érintett vállalkozásokat a COVID-19-járvány idején, és lehetővé tegyék számukra a jelenlegi helyzetből való visszakapaszkodást is, szem előtt tartva a zöld és digitális kettős átállással kapcsolatos uniós célkitűzések teljesülésének fontosságát is. Hasonlóképpen, az állami támogatások uniós ellenőrzése biztosítja, hogy az uniós belső piac ne váljon széttagolttá, és az egyenlő versenyfeltételek ne sérüljenek. A belső piac integritása gyorsabb regenerációt is fog eredményezni. Elkerülhetővé teszi továbbá a káros támogatási versenyeket, ahol a több anyagi erőforrással rendelkező tagállamok kiadásai az Unión belüli kohézió kárára jóval túlléphetik a más tagállamok kiadásait.

1.3. A megfelelő állami támogatási intézkedések szükségessége

11. A COVID-19-járvány gazdaságukra gyakorolt hatásainak kezelésére irányuló átfogó tagállami erőfeszítések vonatkozásában a jelen közlemény ismerteti azokat a lehetőségeket, amelyek az uniós jogszabályok alapján a tagállamok rendelkezésére állnak ahhoz, hogy azok biztosítani tudják a vállalkozások – különösen az ebben az időszakban hirtelen likviditási nehézségekkel szembenéző kkv-k – likviditását és forráshoz jutását annak érdekében, hogy a jelenlegi helyzetből talpra álljanak.
12. A Bizottság a COVID-19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedésekről szóló 2020. március 13-i közleményében ⁽⁷⁾ ismertette az uniós tagállamok rendelkezésére álló különféle olyan lehetőségeket, amelyek nem tartoznak az állami támogatások uniós ellenőrzésének hatálya alá, és a Bizottság bevonása nélkül is bevezethetők. Ezek közé tartoznak a bértámogatásra, a társasági adó és a hozzáadottérték-adó vagy a társadalombiztosítási járulékok fizetésének felfüggesztésére vonatkozó, minden vállalkozásra alkalmazandó intézkedések, illetve az érintett szolgáltatók által vissza nem térített, törölt szolgáltatások vagy jegyek miatt közvetlenül a fogyasztóknak nyújtott pénzügyi támogatás.
13. A tagállamok emellett az általános csoportmentességi rendeletnek ⁽⁸⁾ megfelelően a Bizottság bevonása nélkül is kialakíthatnak támogatási intézkedéseket.
14. Ezen túlmenően az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja, és a megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásban foglalt további szabályok alapján a tagállamok bejelenthetik a Bizottságnak azokat az állami támogatási programokat, amelyek célja a sürgős likviditási szükségletek kielégítése és a többek között a COVID-19-járvány miatt bekövetkezett vagy emiatt súlyosbodott pénzügyi nehézségekkel küzdő vállalkozások támogatása ⁽⁹⁾.
15. Továbbá az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a tagállamok a járvány miatt különösen súlyosan érintett ágazatokban (például közlekedés, idegenforgalom, kultúra, vendéglátás és kiskereskedelem) működő vállalkozásokat és/vagy a járvány miatt törölt rendezvények szervezőit is kártalaníthatják a járvány közvetlen következményeként elszenvedett károkért. A tagállamok bejelenthetik az ilyen kártalanítási intézkedéseket, és a Bizottság közvetlenül az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján fogja vizsgálni azokat ⁽¹⁰⁾. A megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatásban szerepelő „először és utoljára” elv ⁽¹¹⁾ nem vonatkozik azokra a támogatásokra, amelyeket a Bizottság az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján összeegyeztethetőnek nyilvánít, mivel ezek nem minősülnek a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás 71. pontja értelmében vett

⁽⁷⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Beruházási Banknak és az eurócsoporthoz – A COVID-19-járvány nyomán hozott koordinált gazdasági válaszintézkedések, COM (2020) 112 final, 2020.3.13.

⁽⁸⁾ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

⁽⁹⁾ Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.). A Bizottság kilenc tagállamban engedélyezett különböző programokat.

⁽¹⁰⁾ Lásd például a Bizottság SA.56685. sz. határozatát, Dánia – a COVID-19-cel kapcsolatos események törlésére vonatkozó kompenzációs program, https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202011/285054_2139535_70_2.pdf.

⁽¹¹⁾ Lásd a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás 3.6.1. pontját.

„megmentési, szerkezetátalakítási vagy ideiglenes szerkezetátalakítási támogatásnak”. Tehát a tagállamok az EUMSZ 107. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján akkor is ellentételezhetik azokat a károkat, amelyeket közvetlenül a COVID-19-járvány kitörése okozott, ha az érintett vállalkozások a megmentési és szerkezetátalakítási iránymutatás alapján már részesültek támogatásban.

16. A fent említett lehetőségek kiegészítéseként a Bizottság e közleményben ismerteti azokat a további ideiglenes állami támogatási intézkedéseket, amelyeket az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján összeegyeztethetőnek tekint, és amelyeket az érintett tagállam általi bejelentést követően nagyon gyorsan jóvá lehet hagyni. Továbbra is lehetőség van alternatív megközelítések – támogatási programok és egyedi intézkedések – bejelentésére. E közlemény célja egy olyan keret meghatározása, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az uniós belső piac integritásának megőrzése és az egyenlő versenyfeltételek biztosítása mellett orvosolják a vállalkozások jelenlegi nehézségeit.

2. AZ EURÓPAI UNIO MŰKÖDESERŐL SZOLO SZERZODES 107. CIKKE (3) BEKEZDESE B) PONTJANAK ALKALMAZHATOSAGA

17. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthatja a támogatást, ha az „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére” irányul. Ezzel összefüggésben az uniós bíróságok megállapították, hogy a zavarnak az adott tagállam gazdaságának egészét vagy jelentős részét, és nem csupán valamelyik régióját vagy területének egyes részeit kell érintenie. Ez összhangban van azzal a követelménnyel is, hogy a kivételt megállapító rendelkezéseket – mint amilyen az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja – megszorítóan kell értelmezni ⁽¹³⁾. A Bizottság határozatainak meghozatala következetesen alkalmazza ezt értelmezést ⁽¹³⁾.
18. Tekintettel arra, hogy a COVID-19-járvány valamennyi tagállamot érinti, és az annak visszaszorítása érdekében hozott tagállami intézkedések hatással vannak a vállalkozásokra, a Bizottság úgy véli, hogy az állami támogatás indokolt, és az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján korlátozott időtartamra a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítható annak érdekében, hogy orvosolják a vállalkozások likviditási problémáit, és gondoskodjanak arról, hogy a COVID-19-járvány által okozott zavarok – különösen a kkv-k esetében – ne rendítsék meg az érintett vállalkozások életképességét.
19. A Bizottság e közleményben meghatározza, hogy milyen összeegyeztethetőségi feltételeket fog alkalmazni főszabály szerint a tagállamok által az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján nyújtott támogatásokra. Az e közlemény alapján a Bizottságnak bejelentett állami támogatási intézkedések esetében a tagállamoknak tehát alá kell támasztaniuk, hogy az intézkedés szükséges, megfelelő és arányos ahhoz, hogy orvosolja az érintett tagállam gazdaságának súlyos zavarát. A tagállamoknak igazolniuk kell továbbá az e közleményben szereplő valamennyi feltétel teljesülését.
20. A 3.1. szakasz alapján nyújtott támogatás halmozható a 3.2. vagy a 3.3. szakasz szerinti támogatással és a 3.5. szakasz szerint nyújtott támogatással ⁽¹⁴⁾.

3. IDEIGLENES ÁLLAMI TAMOGATASI INTEZKEDESEK

3.1. A közvetlen támogatások, visszafizetendő előlegek vagy adókedvezmények formájában nyújtott támogatás

21. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontján alapuló, meglévő lehetőségeken túlmenően, a jelenlegi körülmények között megfelelő, szükséges és célirányos megoldás lehet, ha ideiglenes, korlátozott összegű támogatást nyújtanak a hirtelen hitel szűkével vagy akár hitelhiánnyal szembesülő vállalkozásoknak.

⁽¹³⁾ A T-132/96. és T-143/96. sz., Freistaat Sachsen, Volkswagen AG és Volkswagen Sachen GmbH kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet, ECLI:EU:T:1999:326, 167. pont.

⁽¹³⁾ A Bizottság 98/490/EK határozata a C 47/96. sz. Crédit Lyonnais-ügyben (HL L 221., 1998.8.8., 28. o.), 10.1. pont; a Bizottság 2005/345/EK határozata a C 28/02. sz. Bankgesellschaft Berlin-ügyben (HL L 116., 2005.5.4., 1. o.) 153. és azt követő pontok; valamint a Bizottság 2008/263/EK határozata a C 50/06. sz. BAWAG-ügyben (HL L 83., 2008.3.26., 7. o.), 166. pont. Lásd: a Bizottság határozata az NN 70/07. sz. Northern Rock-ügyben (HL C 43., 2008.2.16., 1. o.), a Bizottság határozata az NN 25/08. sz., Rescue aid to WestLB ügyben (HL C 189., 2008.7.26., 3. o.) és a Bizottság határozata (2008. június 4.) a C 9/08. sz. SachsenLB-ügyben (HL L 104., 2009.4.24., 34. o.), továbbá a Bizottság határozata (2017. június 16.) a TRAINOSE S.A. javára nyújtott SA.32544 (2011/C) számú szerkezetátalakítási támogatás ügyében (HL L 186., 2018.7.24., 25. o.).

⁽¹⁴⁾ Az e közlemény szerinti ideiglenes támogatási intézkedések halmozhatók a *de minimis* rendelet hatálya alá tartozó támogatásokkal, HL L352., 2013.12.24.

22. A Bizottság az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinti az ilyen állami támogatást, ha a következő feltételek mindegyike teljesül (az elsődleges mezőgazdasági termelésre, valamint a halászati és az akvakultúra-ágazatra vonatkozó különös rendelkezéseket a 23. pont tartalmazza):
- a) a támogatás összege vállalkozásonként nem haladja meg a 800 000 EUR-t, és azt közvetlen támogatás, visszafizetendő előleg, adókedvezmény vagy fizetési könnyítés formájában nyújtják; a számításokhoz bruttó, vagyis adókat és egyéb terheket is tartalmazó adatokat kell használni;
 - b) a támogatást becsült költségvetéssel rendelkező program keretében nyújtják;
 - c) a támogatás olyan vállalkozásoknak nyújtható, amelyek 2019. december 31-én (az általános csoportmentességi rendelet értelmében ⁽¹⁵⁾) nem voltak nehéz helyzetben lévő; nyújtható olyan vállalkozásoknak, amelyek nem minősülnek nehéz helyzetben lévőnek és/vagy amelyek 2019. december 31-én nem voltak nehéz helyzetben lévő, de ezt követően a COVID-19-járvány kitörése miatt nehézségekkel szembesültek vagy nehéz helyzetbe kerültek;
 - d) a támogatást legkésőbb 2020. december 31-ig nyújtják ⁽¹⁶⁾;
 - e) a mezőgazdasági termékek feldolgozásával és forgalmazásával ⁽¹⁷⁾ foglalkozó vállalkozásoknak nyújtott támogatás attól függ, hogy nem adható tovább teljesen vagy részlegesen az elsődleges termelőnek, és nem kötődik az elsődleges termelőktől beszerzett vagy az érintett vállalkozások által forgalomba hozott termékek árához vagy mennyiségéhez;
23. A 22. ponttól eltérve a mezőgazdasági, a halászati és az akvakultúra-ágazatra a következő különleges feltételek vonatkoznak:
- a) a támogatás összege a halászati és az akvakultúra-ágazat ⁽¹⁸⁾ esetében vállalkozásonként legfeljebb 120 000 EUR, az elsődleges mezőgazdasági termelés ⁽¹⁹⁾ esetében pedig vállalkozásonként legfeljebb 100 000 EUR; a számításokhoz bruttó, vagyis adókat és egyéb terheket is tartalmazó adatokat kell használni;
 - b) az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozásoknak nyújtott támogatás nem köthető a forgalomba hozott termékek árához vagy mennyiségéhez;
 - c) a halászati és az akvakultúra-ágazatban működő vállalkozásoknak nyújtott támogatás nem tartozik a 717/2014/EU bizottsági rendelet ⁽²⁰⁾ 1. cikke (1) bekezdésének a)–k) pontjában említett támogatási kategóriák közé;
 - d) ha egy vállalkozás több ágazatban is tevékenykedik, és ezekre a 22. pont a) alpontja és a 23. pont a) alpontja szerint eltérő maximális összegek vonatkoznak, az érintett tagállam megfelelő eszközökkel, például számviteli elkülönítéssel biztosítja az egyes tevékenységekre vonatkozó felső határokat és a teljes összegre vonatkozó felső határ betartását;
 - e) a 22. pont minden egyéb feltétele alkalmazandó ⁽²¹⁾.

⁽¹⁵⁾ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikkének 18. pontjában szereplő meghatározás szerint (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

⁽¹⁶⁾ Adókedvezmény formájában nyújtott támogatás esetében ez a határidő nem alkalmazandó, és a támogatásnyújtás időpontjának a 2020. évi adóbevallás esedékességi időpontját kell tekinteni.

⁽¹⁷⁾ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2014. június 25-i 702/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikkének 6. és 7. pontjában szereplő meghatározás szerint (HL L 193., 2014.7.1., 1. o.).

⁽¹⁸⁾ A halászati és akvakultúra-termékek piacának közös szervezéséről, az 1184/2006/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 104/2000/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 11-i 1379/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében felsorolt termékek (HL L 354., 2013.12.28., 1. o.).

⁽¹⁹⁾ Az EUMSZ I. mellékletében felsorolt összes termék, a halászati és az akvakultúra-ágazat termékeinek kivételével, vö. a 18. lábjegyzettel.

⁽²⁰⁾ A Bizottság 717/2014/EU rendelete (2014. június 27.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 90., 2014.6.28., 45. o.).

⁽²¹⁾ A 22. pont c) alpontjában, valamint a 15. és a 30. lábjegyzetben említett „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalma alatt a 702/2014/EU rendelet 2. cikkének 14. pontja, illetve az 1388/2014/EU rendelet 3. cikkének 5. pontja szerinti fogalmat kell érteni.

3.2. Hitelgaranciák formájában nyújtott támogatás

24. A jelenlegi körülmények között a hirtelen likviditáshiánnyal küzdő vállalkozások likviditáshoz való hozzáféréseinek biztosításához megfelelő, szükséges és célzott megoldást kínálhatnak a korlátozott időtartamú és összegű állami hitelgaranciák.
25. A Bizottság az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek fogja tekinteni az ilyen, állami hitelgaranciák formájában nyújtott állami támogatást, ha:

- a) a garanciadíjakat legalább a következő szinteken rögzítik:

A címzett típusa	Hitelkockázati felár 1 éves futamidejű hitel esetében	Hitelkockázati felár 2–3 éves futamidejű hitel esetében	Hitelkockázati felár 4–6 éves futamidejű hitel esetében
Kkv-k	25 bázispont	50 bázispont	100 bázispont
Nagyvállalatok	50 bázispont	100 bázispont	200 bázispont

- b) alternatív megoldásként a tagállamok olyan programokat is bejelenthetnek, amelyek a fenti táblázaton alapulnak, de a futamidő, az árazás és a garanciafedezet tekintetében eltérnek (például alacsonyabb garanciafedezetet nyújtanak, de hosszabb futamidővel);
- c) a garanciát legkésőbb 2020. december 31-ig nyújtják;
- d) a 2020. december 31. után lejáró hitelek esetében a hitel tőkeösszege nem haladhatja meg:
- a kedvezményezett 2019. évi (vagy az utolsó rendelkezésre álló évi) éves bérköltségének kétszeresét (beleértve a társadalombiztosítási járulékokat, valamint a vállalkozás telephelyén dolgozó, de hivatalosan az alvállalkozók által foglalkoztatott munkavállalók bérköltségeit). A 2019. január 1. után alapított vállalkozások esetében a hitel maximális összege nem haladhatja meg a működés első két évére becsült bérköltséget; vagy
 - a kedvezményezett 2019. évi teljes árbevételének 25 %-át; vagy
 - a hitel összege – kellően indokolt esetekben, a kedvezményezett likviditási szükségletre ⁽²²⁾ vonatkozó nyilatkozata alapján – megnövelhető, hogy fedezni tudja kkv-k esetében a következő – a hitelnyújtás időpontjától számított – 18 hónap, nagyvállalatok esetében pedig a következő 12 hónap likviditási szükségletét;
- e) a 2020. december 31-ig lejáró hitelek esetében a hitel tőkeösszege megfelelő indoklással meghaladhatja a 25. pont d) alpontja szerinti összeget, amennyiben a támogatás arányossága továbbra is biztosított;
- f) a garancia legfeljebb hat év időtartammal adható, és az állami garancia fedezete nem haladhatja meg:
- a hitel tőkeösszegeinek 90 %-át, ha a veszteségeket a hitelintézet és az állam arányosan és azonos feltételekkel viseli; vagy
 - a hitel tőkeösszegeinek 35 %-át, ha a veszteségeket először az állam viseli, és csak utána a hitelintézetek (vagyis az első veszteségre nyújtott garancia esetében); valamint
 - mindkét fenti esetben, amikor a hitel vagy a pénzügyi kötelezettség összege idővel csökken – például a hiteltörlesztés megkezdésével –, a garantált összegnek arányosan csökkennie kell;
- g) a garancia beruházási és működőtőke-hitelekre is vonatkozhat;
- h) a garancia olyan vállalkozásoknak nyújtható, amelyek 2019. december 31-én (az általános csoportmentességi rendelet értelmében ⁽²³⁾) nem voltak nehéz helyzetben lévőek; nyújtható olyan vállalkozásoknak, amelyek nem minősülnek nehéz helyzetben lévőnek és/vagy amelyek 2019. december 31-én nem voltak nehéz helyzetben lévőek, de ezt követően a COVID-19-járvány kitörése miatt nehézségekkel szembesültek vagy nehéz helyzetbe kerültek;

⁽²²⁾ A likviditási terv magában foglalhat mind működő tőkét, mind beruházási költségeket.

⁽²³⁾ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikkének 18. pontjában szereplő meghatározás szerint (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

3.3. Kedvezményes hitelkamatlábak formájában nyújtott támogatások

26. A jelenlegi körülmények között a hirtelen likviditáshiánnyal küzdő vállalkozások likviditáshoz való hozzáféréseinek biztosításához megfelelő, szükséges és célzott megoldást kínálhatnak a kedvezményes kamatlábak is. Ugyanazon mögöttes hitel tőkeösszege esetében a 3.2. és a 3.3. szakasz alapján nyújtott támogatás nem halmozható.

27. A Bizottság az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek fogja tekinteni a kedvezményes állami hitelek formájában nyújtott állami támogatást, ha teljesülnek a következő feltételek:

a) a hitelek kedvezményes kamatlába megfelel legalább a 2020. január 1-jén érvényes alapkamatláb (az 1 éves IBOR vagy a vele egyenértékű, Bizottság által közzétett ráta ⁽²⁴⁾) és az alábbi táblázatban meghatározott hitelkockázati felár összegének:

A címzett típusa	Hitelkockázati felár 1 éves futamidejű hitel esetében	Hitelkockázati felár 2–3 éves futamidejű hitel esetében	Hitelkockázati felár 4–6 éves futamidejű hitel esetében
Kkv-k	25 bázispont ⁽²⁵⁾	50 bázispont ⁽²⁶⁾	100 bázispont
Nagyvállalatok	50 bázispont	100 bázispont	200 bázispont

b) alternatív megoldásként a tagállamok olyan programokat is bejelenthetnek, amelyek a fenti táblázaton alapulnak, de a futamidő, az árazás és a garanciafedezet tekintetében eltérnek (például alacsonyabb garanciafedezetet nyújtanak, de hosszabb futamidővel);

c) a hitelszerződéseket legkésőbb 2020. december 31-ig aláírják, és azok legfeljebb 6 évre szólnak;

d) a 2020. december 31. után lejáró hitelek esetében a hitel nem haladhatja meg:

i. a kedvezményezett 2019. évi (vagy az utolsó rendelkezésre álló évi) éves bérköltségének kétszeresét (beleértve a társadalombiztosítási járulékokat, valamint a vállalkozás telephelyén dolgozó, de hivatalosan az alvállalkozók által foglalkoztatott munkavállalók bérköltségeit). A 2019. január 1. után alapított vállalkozások esetében a hitel maximális összege nem haladhatja meg a működés első két évére becsült bérköltséget; vagy

ii. a kedvezményezett 2019. évi teljes árbevételének 25 %-át; vagy

iii. a hitel összege – kellően indokolt esetekben, a kedvezményezett likviditási szükségletre ⁽²⁷⁾ vonatkozó nyilatkozata alapján – megnövelhető, hogy fedezni tudja kkv-k esetében a következő – a hitelnyújtás időpontjától számított – 18 hónap, nagyvállalatok esetében pedig a következő 12 hónap likviditási szükségletét;

e) a 2020. december 31-ig lejáró hitelek esetében a hitel tőkeösszege megfelelő indoklással meghaladhatja a 27. pont d) alpontja szerinti összeget, amennyiben a támogatás arányossága továbbra is biztosított.

f) a hitel beruházási és működőtőke-szükségletekhez is kapcsolódhat;

g) a hitel olyan vállalkozásoknak nyújtható, amelyek 2019. december 31-én (az általános csoportmentességi rendelet értelmében ⁽²⁸⁾) nem voltak nehéz helyzetben lévő; nyújtható olyan vállalkozásoknak, amelyek nem minősülnek nehéz helyzetben lévőnek és/vagy amelyek 2019. december 31-én nem voltak nehéz helyzetben lévő, de ezt követően a COVID-19-járvány kitörése miatt nehézségekkel szembesültek vagy nehéz helyzetbe kerültek;

⁽²⁴⁾ Az alapkamatlábak a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közleménynek (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.) megfelelően kiszámított kamatlábak, amelyek közzétételre kerülnek a Versenypolitikai Főigazgatóság honlapján: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

⁽²⁵⁾ A teljes kamatlábnak (alapkamatláb plusz hitelkockázati felárak) éves szinten legalább 10 bázispontnak kell lennie.

⁽²⁶⁾ A teljes kamatlábnak (alapkamatláb plusz hitelkockázati felárak) éves szinten legalább 10 bázispontnak kell lennie.

⁽²⁷⁾ A likviditási szükséglet magában foglalhat mind működő tőkét, mind beruházási költségeket.

⁽²⁸⁾ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet 2. cikkének 18. pontjában szereplő meghatározás szerint (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

3.4. A hitelintézeteken vagy más pénzügyi intézményeken keresztül garancia vagy hitel formájában nyújtott támogatás

28. Az e közlemény 3.2 szakasza szerinti állami garanciák és 3.3 szakasza szerinti kedvezményes kamatlábak formájában támogatás nyújtható a hirtelen likviditáshiánnyal küzdő vállalkozásoknak. Ez történhet közvetlenül, vagy hitelintézeteken és más, pénzügyi közvetítőként eljáró pénzügyi intézményeken keresztül. Ez utóbbi esetben teljesülniük kell az alábbi feltételeknek.
29. Bár az ilyen támogatás közvetlenül a hirtelen likviditáshiánnyal szembesülő vállalkozásokra irányul, nem pedig a hitelintézetekre vagy más pénzügyi intézményekre, ez utóbbiak számára is biztosíthat közvetett előnyt. Mindazonáltal az ilyen közvetett támogatásnak nem célja a hitelintézetek életképességének, likviditásának vagy fizetőképességének megőrzése vagy helyreállítása. Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy az ilyen támogatás nem minősíthető a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 28. pontja és az Egységes Szanálási Mechanizmusról szóló rendelet 3. cikke (1) bekezdésének 29. pontja szerinti rendkívüli állami pénzügyi támogatásnak, valamint nem értékelhető a bankszektorra alkalmazandó állami támogatási szabályok alapján ⁽²⁹⁾.
30. Mindenesetre a verseny indokolatlan torzulásának korlátozása érdekében helyénvaló bizonyos biztosítékokat bevezetni a hitelintézeteknek vagy más pénzügyi intézményeknek nyújtandó esetleges közvetett támogatással kapcsolatban.
31. A hitelintézeteknek vagy más pénzügyi intézményeknek a lehető legnagyobb mértékben tovább kell adniuk az állami garanciából, illetve a kedvezményes kamatlábú hitelekkel eredő előnyöket a végső kedvezményezetteknek. A pénzügyi közvetítőnek képesnek kell lennie annak igazolására, hogy olyan mechanizmust működtet, amely a finanszírozási volumen növelésével, kockázatosabb portfóliók vállalásával, illetve a fedezeti követelmények, a garanciadíjak vagy a kamatlábak csökkentésével a lehető legnagyobb mértékben biztosítja az előnyök végső kedvezményezetteknek való továbbadását. Amennyiben jogi kötelezettség áll fenn a kkv-knak nyújtott meglévő hitelek futamidejének meghosszabbítására, nem számítható fel garanciadíj.

3.5. Rövid lejáratú exporthitel-biztosítás

32. A rövid lejáratú exporthitel-biztosításról szóló bizottsági közlemény ⁽³⁰⁾ úgy rendelkezik, hogy a piacképes kockázatok ⁽³¹⁾ nem fedezhetők a tagállamok által támogatott exporthitel-biztosítással. A jelenlegi járvány következtében nem zárható ki, hogy bizonyos országokban időlegesen nem lesz fedezet a piacképes kockázatokra ⁽³²⁾.
33. Ebben az összefüggésben a tagállamok a magánbiztosítási piacon az adott kockázatra vonatkozó fedezet hiányát igazoló megfelelő bizonyítékkal bizonyíthatják a piac hiányát. A szóban forgó közlemény 18. pontjának d) alpontja szerinti, nem piacképes kockázatokra vonatkozó kivétel igénybevétele mindenképpen indokoltnak tekintendő, ha:
- a) egy jól ismert, nemzetközi magántulajdonú exporthitel-biztosító és egy országos hitelbiztosító igazolással bizonyítja, hogy a fedezet nem áll rendelkezésre; vagy
 - b) a tagállam legalább négy elismert exportőre igazolja, hogy meghatározott műveletek esetében a biztosítók megtagadták a biztosítást.

4. MONITORING ES JELENTÉSTETEL

34. A tagállamoknak az e közlemény alapján nyújtott minden egyes egyedi támogatásra vonatkozó információkat ⁽³³⁾ az adott támogatás nyújtásától számított 12 hónapon belül közzé kell tenniük az átfogó állami támogatási honlapon.

⁽²⁹⁾ Lásd ezen ideiglenes keret 6. pontját.

⁽³⁰⁾ HL C 392., 2012.12.19., 1. o.

⁽³¹⁾ A piacképes kockázatok az említett közlemény mellékletében felsorolt országokban székhellyel rendelkező állami és nem állami adósokhoz kapcsolódó olyan kereskedelmi és politikai kockázatok, amelyek teljes kockázatviselési ideje két évnél rövidebb.

⁽³²⁾ Az említett közlemény 4.2. szakasza az ideiglenesen nem piacképes kockázatok vonatkozásában ismerteti a piacképes kockázatok fogalommeghatározása alóli kivételeket, a 4.3. szakasz pedig az ideiglenesen nem piacképes kockázatok fedezésére vonatkozó feltételeket határozza meg. Az 5. szakasz megállapítja az eljárási követelményeket, különösen a bejelentési kötelezettség alá tartozó esetek és a benyújtandó bizonyítékok tekintetében.

⁽³³⁾ Vagyis a 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet III. mellékletében, a 702/2014/EU bizottsági rendelet III. mellékletében és a 2014. december 16-i 1388/2014/EU bizottsági rendelet III. mellékletében előírt információkat.

35. A tagállamoknak éves jelentéseket kell benyújtaniuk a Bizottságnak ⁽³⁴⁾.
36. A tagállamoknak 2020. december 31-ig be kell nyújtaniuk a Bizottságnak az e közlemény nyomán jóváhagyott programok alapján bevezetett intézkedések listáját.
37. A tagállamoknak részletes nyilvántartásokat kell vezetniük az e közlemény alapján nyújtott támogatásokról. A nyilvántartásokat, amelyek a feltételek betartásának megállapításához szükséges valamennyi információt tartalmaznak, a támogatás nyújtásától számítva 10 évig kell megőrizni, és kérésre be kell mutatni a Bizottságnak.
38. A Bizottság a támogatásnyújtást illetően további információkat kérhet annak ellenőrzésére, hogy betartották-e a támogatási intézkedést jóváhagyó bizottsági határozat feltételeit.

5. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

39. A Bizottság ezt a közleményt 2020. március 19-től alkalmazza, tekintettel a COVID-19-járvány gazdasági hatására, amely azonnali intézkedést tett szükségessé. Ezt a közleményt a jelenlegi kivételes körülmények indokolják, és 2020. december 31. után nem lesz alkalmazandó. A Bizottság e hatánap előtt – fontos versenypolitikai vagy gazdasági megfontolásokra hivatkozva – felülvizsgálhatja a közleményt. Amennyiben ez segítséget jelenthet, a Bizottság további pontosításokat is adhat a konkrét kérdésekben általa alkalmazott megközelítéssel kapcsolatban.
40. A Bizottság 2020. március 19-től az ebben a közleményben foglalt rendelkezéseket alkalmazza minden érintett, bejelentett intézkedés esetében, még abban az esetben is, ha az intézkedést az említett nap előtt jelentették be.
41. A jogellenes állami támogatások értékelésére vonatkozó szabályok meghatározásáról szóló bizottsági közleménnyel ⁽³⁵⁾ összhangban a Bizottság a be nem jelentett állami támogatások esetében a következőket alkalmazza:
 - a) amennyiben a támogatás nyújtására 2020. február 1-je után került sor, ezt a közleményt;
 - b) minden más esetben a támogatás nyújtásakor éppen hatályos szabályokat.
42. A Bizottság az érintett tagállamokkal szorosan együttműködve biztosítja, hogy az e közlemény hatálya alá tartozó intézkedések hiánytalan bejelentését követően egyértelmű és gyors határozathozatalra kerüljön sor. A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot szándékaikról, és a lehető leghamarabb és legátfogóbban be kell jelenteniük az ilyen intézkedések meghozatalára irányuló terveiket. A Bizottság iránymutatást és segítséget nyújt a tagállamoknak ebben a folyamatban.

⁽³⁴⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.

⁽³⁵⁾ HL C 119., 2002.5.22., 22. o.